

นิพนธ์ต้นฉบับ

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเครียดและระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ชนาพร ตรรกชนชูชัย*, นันทนา มณี*, ธนพนธ์ คำเที่ยง**✉

*หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

**สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

✉ em_thanaphon_k@rru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และความสัมพันธ์กับระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประชากรเป็นเจ้าของร้านอาหาร 119 ร้านค้า บริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล แบบสอบถามปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 และแบบสอบถามประเมินความเครียด (SPST-20) แบบประเมินทั้งหมดได้ผ่านการหาความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 และ 0.70 ตามลำดับ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติทดสอบค่า ไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง (2.42 ± 0.92) เมื่อพิจารณาระดับความเครียดตามแบบประเมิน SPST-20 พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับความเครียดสูง (ร้อยละ 45.79) เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเครียดกับระดับความเครียด พบว่า ปัจจัยด้านด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์ และ ด้านเศรษฐกิจและการเมือง มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ปัจจัยด้านด้านครอบครัว

สรุป ในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เจ้าของร้านอาหารโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายมีความเครียดในระดับสูง

คำสำคัญ: ความเครียด, ไวรัสโคโรนา 2019, ร้านอาหาร

Article info:

Received: May 8, 2023

Revised: Sep 5, 2023

Accepted: Sep 18, 2023

Original article

Relationship between stress factors and stress levels in the situation of the Coronavirus-2019 among restaurant owners in the surrounding areas of Chiang Rai Rajabhat University

Chanaphorn Takkachonchoochai*, Nantana Mune*, Thanaphon Khamthiang**✉

*Bachelor of Science, Faculty of Public Health, Chiang Rai Rajabhat University

** Occupational Health and Safety, Faculty of Public Health , Chiang Rai Rajabhat University

✉ em_thanaphon_k@rru.ac.th

Abstract

This research is a cross-sectional descriptive research. The purpose of this study was the level of stress and factors related to the level of stress in the situation of the outbreak corona virus 2019 of restaurant owners in the area around Chiang Rai Rajabhat University. There were 107 people and owned 119 restaurants around Chiang Rai Rajabhat University. The research tools consisted of personal factor questionnaire. The stress factor questionnaire in the Coronavirus Outbreak 2019 situation and the stress assessment questionnaire (SPST-20) were all evaluated with 0.89 and 0.70 confidence levels, respectively, and data were analyzed using descriptive statistics and chi square test.

The study found that stress factor in situation of the Coronavirus 2019 outbreak was mainly due to the economic and political factors (2.42 ± 0.92). When considering stress level according to the SPST-20, it was found that most of them had a high stress level (45.79%). When taken find the relationship between stress factor and level of stress, it was found that the factor of job characteristics relations and economics and politics was a statistically significant correlation with the level of stress at the 0.05 level, except for family factor.

Summary: During the outbreak of the coronavirus 2019, restaurant owners surrounding Chiang Rai Rajabhat University have experienced high levels of stress.

Keywords: Stress, Coronavirus-2019, restaurant

บทนำ

สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นโรคระบาดที่เกิดขึ้นและแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็วในสังคม ที่มีการระบาดใหญ่ไปทั่วโลก (Pandemic) ก่อให้เกิดความสูญเสียขึ้นหลายด้าน ทั้งด้านชีวิต ด้านสุขภาพ ด้านสังคม เศรษฐกิจและด้านความมั่นคง ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 เป็นต้นมา ทำให้ทางภาครัฐจำเป็นต้องประกาศข้อกำหนดแห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 1) มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม พ.ศ. 2563 สั่งปิดสถานที่เป็นการชั่วคราว ระบุสถานบริการต่างๆ และงดกิจกรรม (กระทรวงสาธารณสุข, 2563) ประกอบกับในช่วงดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ประกาศ ให้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ เพื่อเป็นการรักษาความปลอดภัยต่อสุขภาพของบุคลากรและนักศึกษา และป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 2564) ทำให้นักศึกษากลับไปยังภูมิลำเนาเดิม ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการร้านอาหาร บริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยที่มีรายได้ลดลงอย่างมาก จากการลงสำรวจพื้นที่ของนักวิจัยในช่วงเวลาดังกล่าวพบว่า ร้านค้าหลายร้านต้องปิดตัวลงทั้งแบบชั่วคราว และถาวร บางร้านรับมีการปรับตัวโดยเปิดขายเฉพาะออนไลน์ และส่งไปกินที่บ้านเท่านั้น

จะเห็นได้ว่าสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นสิ่งคุกคามที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต และอาจส่งผลกระทบหากมีความเครียดสะสมนำไปสู่ผลกระทบต่อสุขภาพกายเช่น นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร อ่อนเพลีย หงุดหงิด คิดมาก เศร้าหมอง มีความขัดแย้งกับผู้อื่น หากจัดการไม่ได้ส่งผลให้เกิดภาวะซึมเศร้า หรือเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อจิตใจและสังคมในระยะยาว โดยผลกระทบเหล่านี้สามารถเกิดขึ้นได้แม้ไม่เคยมีประวัติการป่วยมาก่อนก็ตาม (สุจรรยา โลหาชีวะ, 2565) งานวิจัยเกือบ 1,000 ฉบับ จากกลุ่มตัวอย่างนับแสนคนจากเกือบ 100 ประเทศทั่วโลก ครอบคลุมหัวข้อวิจัยเกี่ยวกับโรคจิตกังวล ซึมเศร้า ฆ่าตัวตาย และความพึงพอใจในการใช้ชีวิต โดยระบุถึงข้อค้นพบครั้งนี้ว่า “พบสิ่งที่คล้ายคลึงกันจากการศึกษาข้อมูลทั่วโลก นั่นคือระยะแรกของการระบาด

ประชาชนจะมีความเครียดสูงซึ่งเห็นได้ชัด แล้วค่อยๆ ลดลงแม้ยังอยู่ในช่วงการระบาด” โดยปัจจัยเหล่านี้ส่งผลกระทบจนทำให้ผู้คนทั่วโลกต้องตกอยู่ในความเครียด และนำไปสู่ฆ่าตัวตาย โดยกลุ่มที่มีผลกระทบชัดเจนที่สุด ได้แก่ กลุ่มผู้ที่มีปัญหาทางการเงิน (กรมสุขภาพจิต, 2564) ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อให้ทันต่อสังคม และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป เช่น ประชาชนกลุ่มวันทำงานที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มีระดับความเครียด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ไมตรีธนาวัฒน์ และคณะ, 2564) โดยลักษณะงานของแต่ละอาชีพในสังคมปัจจุบัน ในสภาวะที่ทุกสาขาอาชีพต่างได้รับผลกระทบ ก่อให้เกิดความเครียดเป็นอย่างมาก และอาชีพค้าขาย พ่อค้า แม่ค้า หรือเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดเป็นอย่างมากในการค้าขายท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ค่านิยมทางสังคม และสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ที่ต้องทำการค้าขายท่ามกลางมาตรการต่างๆ ที่ภาครัฐออกมา ส่งผลกระทบด้านเศรษฐกิจในพื้นที่เนื่องจากจังหวัดเชียงรายได้กำหนดมาตรการเพื่อลดการแพร่ระบาดจากการที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศให้เชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เป็นโรคติดต่ออันตรายตาม พ.ร.บ. โรคติดต่อ พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2563 ส่งผลให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงรายออกมาตรการต่างๆ เช่น การเดินทางเข้า-ออกจังหวัด งดกิจกรรมมั่วสุมในชุมชน งดการให้บริการนั่งรับประทานอาหาร ปิดห้างสรรพสินค้า ห้ามออกนอกเคหสถาน ตั้งแต่ 22.00-04.00 น. (สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย, 2564) โดยมีคำสั่งออกมาหลายฉบับ เช่น คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงรายที่ 26/2564 เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ให้บริการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่มในร้านอาหารไม่เกินเวลา 21.00 น. ในลักษณะของการนำไปบริโภคที่อื่น (ศูนย์ติดตามสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา จังหวัดเชียงราย, 2564) ส่งผลให้ประชาชน และ ผู้ค้าขายเกิดความตึงเครียดในการดำเนินชีวิตประจำวัน

จากเหตุผลและสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาระดับความเครียดและระดับความเครียด จากนั้นนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเครียดกับระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ในการป้องกันและลดระดับความเครียดจากการทำงาน และควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมเพื่อการจัดการความเครียดซึ่งเป็นผลกระทบจากการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย สามารถรับมือกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019
2. เพื่อศึกษาระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเครียดกับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-Sectional Descriptive Research) โดยการเก็บข้อมูลแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนพฤษภาคม – ตุลาคม 2563 โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากร

โดยผู้วิจัยมีวิธีการคัดเลือกประชากรจากในรัศมีไม่เกิน 2 กิโลเมตรจากขอบรั้วมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย โดยดูจากแผนที่ทางอากาศ โดยมีร้านค้าทั้งหมดจำนวน 119 ร้านค้า (ที่มา: จากการสำรวจข้อมูลและนับจำนวนโดยผู้วิจัย) และมีผู้สะดวกและยินดีในการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 107 คน จาก 107 ร้านค้า โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกคือต้องเป็นเจ้าของร้านอาหารเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม (questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งพัฒนาโดยนักวิจัยประกอบไปด้วย 4 ด้าน ดังนี้ ด้านลักษณะงาน จำนวน 10 ข้อ ด้านความสัมพันธ์ จำนวน 10 ข้อ ด้านเศรษฐกิจและการเมืองจำนวน 10 ข้อ และด้านครอบครัวจำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด 40 ข้อ โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย โดยมีการแบ่งข้อคำถามเป็นข้อคำถามเชิงบวกจำนวน 25 ข้อ กับข้อคำถามเชิงลบจำนวน 15 ข้อ

การแปลผล ใช้เกณฑ์ของการแบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2546)

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.26-4.00 มีความเครียดมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51-3.25 มีความเครียดมาก

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.76-2.50 มีความเครียดปานกลาง

ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00-1.75 มีความเครียดน้อย

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามประเมินความเครียด (SPST-20)

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเมินความเครียดสวนปรง (Suanprung Stress Test-20, SPST-20) ของโรงพยาบาลสวนปรงเป็นแบบประเมินที่ผ่านการทดสอบความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.70 (โรงพยาบาลสวนสราญรมณ์, 2563) โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อคำถาม

การแปลผลการประเมินระดับความเครียด

มีคะแนนไม่เกิน 100 คะแนนโดยผลรวมที่ได้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ได้แก่ คะแนน 0 - 23 คะแนน มีระดับความเครียดน้อย คะแนน 24-41 คะแนน มีระดับความเครียดปานกลาง คะแนน 42-61 คะแนน มีความเครียดในระดับสูง คะแนน 62 คะแนนขึ้นไป มีระดับความเครียดรุนแรง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามส่วนที่ 2 ไปจัดด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 นำไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ได้คะแนนระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเจ้าของร้านอาหารบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.89

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ผ่านการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ จากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเชียงราย ตามหนังสือรับรองที่ ขร. 0032.010/9206 โดยผู้วิจัยให้ความสำคัญกับการพิทักษ์สิทธิและเคารพในความเป็นบุคคลของผู้เข้าร่วมวิจัย โดยชี้แจงถึงวัตถุประสงค์การวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่าง รับทราบถึงสิทธิที่จะตอบรับหรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ในระหว่างการเข้าร่วมวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวจาก การวิจัยได้ตลอดเวลา โดยไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน โดยข้อมูลจะถูกปิดเป็นความลับ

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 68 คน (ร้อยละ 63.55) โดยมีช่วงอายุระหว่าง 39-47 ปี จำนวน 36 คน (ร้อยละ 33.64) จบการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 27 คน (ร้อยละ 25.23) มีสถานภาพสมรส จำนวน 79 คน (ร้อยละ 73.83) มีการทำงานระยะเวลา 8-10 ชั่วโมง/วัน จำนวน 59 คน (ร้อยละ 55.14) ในช่วงสถานการณ์ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 มีรายได้ลดลง จำนวน 107 คน (ร้อยละ 100.00) มีการออมเงิน จำนวน 58 คน (ร้อยละ 54.21) มีภาระหนี้สิน จำนวน 82 คน (ร้อยละ 76.64) มีอาชีพเสริมนอกเหนือจากการค้าขาย จำนวน 11 คน (ร้อยละ 10.28) มีโรคประจำตัว จำนวน 29 คน (ร้อยละ 27.10) และผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 84 คน (ร้อยละ

78.50) มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะดังตารางที่ 1

ปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง (2.42 ± 0.92) รองลงมา คือด้านลักษณะงาน (1.95 ± 0.59) ,ด้านความสัมพันธ์ (1.38 ± 0.59) และด้านครอบครัว (1.14 ± 0.42) ตามลำดับ ดังตารางที่ 2 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าส่งผลต่อความเครียดมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ สินค้ามีราคาสูงขึ้น (3.07 ± 1.11) นโยบายของรัฐบาลเปลี่ยนแปลงบ่อยทำให้ปรับตัวไม่ทัน (2.79 ± 1.13) และรายได้จากการค้าขายลดลง (2.79 ± 1.23)

ระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง จำนวน 49 คน (ร้อยละ 45.79) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 40 คน (ร้อยละ 37.38) ระดับรุนแรง จำนวน 13 คน (ร้อยละ 12.15) และระดับต่ำ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 4.67) ตามลำดับ ดังตารางที่ 3

ปัจจัยด้านด้านลักษณะงาน ด้านความสัมพันธ์ และ ด้านเศรษฐกิจและการเมือง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้น ปัจจัยด้านครอบครัว ดังตารางที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พบว่า ส่วนใหญ่เกิดจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง (2.42 ± 0.92) รองลงมา คือด้านลักษณะงาน (1.95 ± 0.59), ด้านความสัมพันธ์ (1.38 ± 0.59) และด้านครอบครัว (1.14 ± 0.42) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของปัญญา จันสิน (2565) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดและภาวะซึมเศร้า ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภอยุฑาธรพราณพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รายได้ไม่เพียงพอมีความสัมพันธ์กับความเครียด แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของฐานันท์ วงศ์งานนท์ (2556) ศึกษาปัจจัยด้านการทำงานที่มีผลต่อความเครียด

ของพนักงาน : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด พบว่า ส่วนใหญ่ความเครียดเกิดจากปัจจัยด้านลักษณะงาน มากกว่าด้านอื่น อาจเนื่องมาจากในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 รัฐบาลประกาศใช้ พระราชบัญญัติ การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน ทำให้ประชาชนมีการกักตุนสินค้าหลายรายการในช่วงที่ผ่านมา อาทิ ไข่ไก่ เนื้อสัตว์ ส่งผลให้เกิดความต้องการสินค้าจำนวนมากและปรับราคาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยศูนย์วิจัยกสิกรไทย มองว่า สินค้าความจำเป็นพื้นฐานเหล่านี้จะยืนตัวในระดับสูงต่อไป จนถึงไตรมาสที่ 3 ของปี 2563 และต่อไปเรื่อยๆ หากการระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ยังไม่คลี่คลาย (หนังสือพิมพ์ โพสต์ทูเดย์ออนไลน์, วันที่ 4 เมษายน 2563) อีกทั้งผู้ประกอบการอาชีพค้าขายในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ส่วนใหญ่ก็เห็นว่าราคาสินค้ามีการปรับตัวสูงขึ้น และประเทศต้องเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้รายได้จากการค้าขายลดลง จึงส่งผลต่อปัจจัยด้านความเครียดมากที่สุดในช่วงที่ผ่านมา

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับสูง จำนวน 49 คน (ร้อยละ 45.79) รองลงมาอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 40 คน (ร้อยละ 37.38) ระดับรุนแรง จำนวน 13 คน (ร้อยละ 12.15) และระดับต่ำ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 4.67) สอดคล้องกับงานวิจัยของปริศนา เจริญทอง และคณะ (2561) ศึกษาการสำรวจความเครียดและสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้ประกอบการร้านยาในปัจจุบัน: กรณีศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ผู้ประกอบการร้านยามีความเครียดอยู่ในระดับสูงกว่าปกติเล็กน้อย แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัย ภัณยุทธ ทองแก้ว และคณะ (2018) ศึกษาความเครียดจากการทำงานและปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า มีระดับความเครียดในระดับต่ำ และการศึกษาของ อนันท์ พะละหงส์ และคณะ (2558) ศึกษาความเครียดในการทำงานของพนักงานเทศบาลเมืองบางมูลนาก อำเภอ บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร พบว่า มีความเครียดอยู่ในระดับน้อยที่สุด และการศึกษาของ อุทุมพร เมืองนามา (2553)

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความเครียดของพนักงานธนาคาร สินเธอา จำกัด (มหาชน) พบว่า มีระดับความเครียดอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทางมหาวิทยาลัยฯ กำหนดให้จัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ ทำให้นักศึกษากลับไปอยู่ที่บ้าน อีกทั้งมาตรการจากทางภาครัฐไม่ให้มีการนั่งรับประทานอาหารภายในร้านจึงทำให้มีรายได้จากการขายอาหารลดลง ส่งผลต่อเงินในครอบครัวไม่พอใช้จ่าย ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจและการเมือง ที่พบว่า ราคาสินค้าสูงขึ้นส่งผลต่อต้นทุนการค้าขาย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 กับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พบว่า

ปัจจัยด้านลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของต่อลาภ อยู่พงษ์ พิทักษ์ และคณะ (2559) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่ พบว่า ปัจจัยการทำงานด้านลักษณะงาน มีอิทธิพลต่อความเครียดในการทำงานของพนักงาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของกุลจิตร รุญเจริญ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดและการจัดการความเครียดของพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยลักษณะงานมีความสัมพันธ์กับความเครียด ($r = + 0.346$, $p < 0.001$) ระดับมากที่สุด สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพรรณิ พุ่มแพ่งและบุญใจ ศรีสถิตนรากร (2558) ศึกษาปัจจัยทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลตติยภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านลักษณะงานและภาระงาน ($\bar{X} = 3.84$, $S.D. = 0.86$) ทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะการทำงานของเจ้าของร้านอาหารเป็นการทำงานที่ต้องใช้แรงอย่างมากในการประกอบอาหาร ประจวบเหมาะกับการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างต่อเนื่อง และมีการการทำงานเป็นระยะเวลาที่นานจนเกินไปในแต่ละวันจึงก่อให้เกิดความเครียด

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสิริทรัพย์ สีหะวงษ์ และคณะ (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพ มีความสัมพันธ์กับความเครียด และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพรชัย หลายพล (2561) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย กรณีศึกษาโรงเรียนในเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ความสัมพันธ์ในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตลาดกระบัง ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกุลจิตร รุญเจริญ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดและการจัดการความเครียดของพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ พบว่า ปัจจัยด้านสัมพันธภาพส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความเครียด ($r = 0.339, p < 0.001$) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของธิดิ ดวงสร้อยทอง และชววรรณ เชาวกระแสนันท์ (2557) ศึกษาความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาลสถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี พบว่า ลักษณะสัมพันธภาพส่วนบุคคลอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุพรรณิ พุ่มแพง และบุญใจ ศรีสถิตนรากร (2558) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตติยภูมิ พบว่าปัจจัยด้านสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงาน ($\bar{X} = 3.62, S.D. = 0.99$) ทำให้เกิดความเครียดในการทำงานของพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าของร้านอาหารรู้สึกรำคาญใจเมื่อลูกจ้างหรือเพื่อนร่วมงานไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ อีกทั้งไม่ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีการพูดถึงในทางที่ไม่ดี

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง มีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกุลจิตร รุญเจริญ (2562) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดและการจัดการความเครียดของพยาบาล โรงพยาบาล

ศรีสะเกษ พบว่า ความเพียงพอของรายได้มีความสัมพันธ์กับความเครียด ($p < 0.01$) สอดคล้องกับสุพรรณิ พุ่มแพง และบุญใจ ศรีสถิต นรากร (2558) ศึกษาปัจจัยที่ทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตติยภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาล ($Mean = 3.80, S.D. = 0.94$) ทั้งนี้เนื่องจากในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ทางรัฐบาลจึงได้มีการออกประกาศมาตรการเฝ้าระวังและป้องกันการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ออกมา เช่น มาตรการรักษาระยะห่าง (Distancing) ส่งผลให้ลูกค้าลดลง เนื่องจากไม่สามารถมานั่งรับประทานอาหารภายในร้านได้ หรือแม้กระทั่งการระบาดในระลอกที่ 1 มีมาตรการเคอร์ฟิว ซึ่งมาตรการเหล่านี้ส่งผลต่อธุรกิจของร้านค้า ยอดขายลดลง ก่อให้เกิดความเครียด ดังนั้นหากมีการผ่อนปรนมาตรการดังกล่าวเร็วขึ้น หรือไม่เคร่งครัดมาก มีความยืดหยุ่น ก็จะทำให้ผู้ประกอบการมีความสบายใจ ไม่เครียด

ปัจจัยด้านครอบครัวมีความสัมพันธ์กับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของปริศนา เจริญทองและคณะ (2561) ศึกษาการสำรวจความเครียดและสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้ประกอบการร้านยาในปัจจุบัน : กรณีศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า ปัจจัยภายในที่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคล (ด้านครอบครัวและด้านสุขภาพ (ร่างกาย/จิตใจ)) ไม่ได้เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้ประกอบการร้านยา แต่เกิดจากปัจจัยภายนอก (ด้านสภาพการทำงาน) ทั้งนี้จากการสอบถามข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 พบว่าส่วนใหญ่เจ้าของร้านอาหารไม่ได้มีความขัดแย้งกับใครคนใดคนหนึ่งในบ้าน หรือถ้ามีความขัดแย้งในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ก็มีการใช้เหตุผลในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแทน และคนในบ้านก็ไม่มีใครติดยา บุหรี่ หรือยาเสพติด เนื่องจากความเครียดด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ปัจจัยด้านครอบครัวไม่ก่อให้เกิดความเครียด

ข้อเสนอแนะ

ในช่วงสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้เจ้าของร้านอาหารโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีความเครียดในระดับสูง ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยออกมาตรการไม่ให้บริการรับประทานอาหารภายในร้าน และ นักศึกษา บุคลากรทั้งภาครัฐและเอกชนทำงานที่บ้านของตนเอง ดังนั้นงานวิจัยชิ้นนี้เป็นกรณีศึกษาหากมีการระบาดของโรคอื่นๆ ในอนาคต

ภาครัฐควรเร่งให้การช่วยเหลือเยียวยาอย่างเร่งด่วน อาทิ ผ่อนปรนมาตรการดังกล่าวเร็วขึ้น หรือไม่เคร่งครัดมาก มีความยืดหยุ่น ก็จะทำให้ผู้ประกอบการมีความสบายใจให้หน่วยงานด้านสาธารณสุขประเมินและจัดการกับความเครียด อีกทั้งภาครัฐอาจต้องมีการชดเชยรายได้ หรือมีการช่วยเหลือด้านค่าใช้จ่ายการเช่าที่ เพื่อลดปัญหาความเครียดที่เกิดขึ้นอาจนำไปสู่ผลเสียทางด้านร่างกายและจิตใจของผู้ค้า

เอกสารอ้างอิง

- กรมสุขภาพจิต. (2564). **เครียด ซึมเศร้า หดโหด ปัญหาทางใจยุคโควิดระบาด**. ค้นเมื่อ วันที่ 29 สิงหาคม 2566, จาก <https://dmh.go.th/news/view.asp?id=2409>
- กระทรวงสาธารณสุข. (2563). **โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019**. ค้นเมื่อ วันที่ 29 สิงหาคม 2566, จาก https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/069/T_0010.PDF
- กุลจิตร รุญเจริญ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดและการจัดการความเครียดของพยาบาล โรงพยาบาลศรีสะเกษ. **วารสารการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี** ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2562, 1-10
- ฐานันท์ ว่างานนท์. (2556). **ปัจจัยด้านการงานที่มีผลต่อความเครียดของพนักงาน : กรณีศึกษา บริษัท แอมพาส อินดัสตรี จำกัด**. การค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรญาณ, ปทุมธานี
- ต่อลาภ อยู่พงษ์พิทักษ์ และคณะอริสา เสงี่ยมนท์. (2559). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดในการปฏิบัติงานของพนักงานธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่**. กลุ่มวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
- ธัญยธรณ์ ทองแก้ว, ศรีลักษณ์ ศุภปิติพร. (2018). ความเครียดจากการทำงานและปัจจัยที่สัมพันธ์กับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. **จุฬาลงกรณ์เวชสาร** 2561 มี.ค. - เม.ย.;62(2): 197 - 209
- ธิดิ ดวงสร้อยทอง และชจวรรณ เชาวกระแสนันท์. (2557). ความเครียดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องของพยาบาล สถาบันบำบัดรักษาและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดแห่งชาติบรมราชชนนี. **วารสารวิชาการสาธารณสุข** ปีที่ 23 ฉบับที่ 4 กรกฎาคม - สิงหาคม 2557 ; 695-703
- ปัญญา จันลิน. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดและภาวะซึมเศร้า ในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในอำเภออุทุมพรพิสัย จังหวัดศรีสะเกษ. **วารสารแพทย์โรงพยาบาลศรีสะเกษ สุรินทร์ บุริรัมย์**. ปีที่ 37 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม-สิงหาคม 2565, 465- 476
- บุญชม ศรีสะอาด. (2546). **การพัฒนาหลักสูตรและการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตร**. โครงการตำราคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- ปริศนา เจริญทอง และธนศักดิ์ เทียกทอง. (2561). การสำรวจความเครียดและสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดของผู้ประกอบการร้านยาในปัจจุบัน : กรณีศึกษาในจังหวัดสมุทรปราการ. **วารสารเภสัชศาสตร์อีสาน มหาวิทยาลัยนครสวรรค์**, 14(4), 50-67
- พรชัย หลายพล. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 49 : สาขาวิทยาศาสตร์ : 514-520
- โพสต์ทูเดย์ออนไลน์. (2563). **ค่าตัวไขไก่ ขายปลีกราคาสูงถึงไตรมาส 3 จากภัยแล้ง-Covid-19**. ค้นเมื่อ วันที่ 30 กันยายน 2563. จาก <https://www.posttoday.com/economy/news/619780>
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. (2564). ประกาศมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เรื่อง แนวทางการจัดการเรียนการสอนช่วงสถานการณ์ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. ค้นเมื่อวันที่ 29 สิงหาคม 2566 จาก https://reg2.crru.ac.th/reg/files/20211018015216_58ee2da1991ca5f4ad44c9c6ae85a148.pdf
- ไมตรี ธนาวัฒน์, อิทธิพล ดวงจินดา และวาสนา ธนาวัฒน์. (2564). ผลกระทบจากวิกฤติโรคโควิด-19 ต่อความเครียดและการจัดการความเครียดของประชาชน กลุ่มวัยทำงาน อำเภอประจักษ์ จังหวัดสุพรรณบุรี. **วารสารสภาการสาธารณสุขชุมชน** ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 256, 23-37
- โรงพยาบาลสวนสราญรมย์. (2563). คู่มือแบบประเมินคัดกรองโรคจิตและปัญหาสุขภาพจิต. ค้นเมื่อ วันที่ 29 สิงหาคม 2566 จาก <http://1.179.139.229/upload/2021-02-17-1010.pdf>
- ศูนย์ติดตามสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา จังหวัดเชียงราย. (2564). คำสั่งคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดเชียงราย เรื่อง กำหนดมาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ค้นเมื่อ วันที่ 29 สิงหาคม 2566 จาก <https://covid.chiangrai.go.th/download/document/2021043015092618.pdf>
- สำนักงานสถิติจังหวัดเชียงราย. (2564). **รายงานการวิเคราะห์สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จังหวัดเชียงราย 2564**. ศาลากลางจังหวัดเชียงราย ตำบลริมกก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
- สิริทรัพย์ สีนะวงษ์, นิชกานต์ ผ่องดี, ณัฐริดา ยานะธรรม และคณะ. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเครียดของนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. **วารสาร มจร.วิชาการ** ปีที่ 21 ฉบับที่ 42 มกราคม-มิถุนายน 2561: 93-106
- สุจรรยา โลหะวิระ. (2565). การเผชิญความเครียดในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019. **วารสารพยาบาลสภาวิชาชีพไทย** ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 มี.ค.-เม.ย. 2565
- สุพรรณิ พุ่มแพ่งและบุญใจ ศรีสถิตนรากร. (2558). ปัจจัยทำให้เกิดความเครียดในงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลตติยภูมิ. **วารสารเกื้อการุณย์** ปีที่ 22 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2558 : 140 - 152
- อนันท์ พละหงส์ และทีปพิพัฒน์ สันตะวัน. (2558). ความเครียดในการทำงานของพนักงานเทศบาลเมืองบางมูลนากอำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร. **วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**, 5(9), 119-134
- อุทุมพร เมืองนามา. (2553). **ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความเครียดของพนักงาน**. ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (n=107)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	39	36.45
หญิง	68	63.55
2. ช่วงอายุ		
อายุ 22-30 ปี	10	9.35
อายุ 31-38 ปี	24	22.43
อายุ 39-47 ปี	36	33.64
อายุ 48-56 ปี	22	20.56
อายุ 57-65 ปี	10	9.35
อายุ 66-74 ปี	5	4.67
Mean (44.22±11.07)		
Min-Max (22-74)		
3. ระดับการศึกษา		
ไม่ได้ศึกษา	6	5.61
ประถมศึกษา	27	25.23
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	13.08
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	22	20.56
อนุปริญญา/ปวส.	16	14.95
ปริญญาตรี	21	19.63
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.93
4. สถานภาพ		
โสด	23	21.50
สมรส	79	73.83
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	5	4.67
5. ระยะเวลาในการทำงาน		
5-7 ชั่วโมง/วัน	13	12.15
8-10 ชั่วโมง/วัน	59	55.14
11-13 ชั่วโมง/วัน	26	24.30
14-16 ชั่วโมง/วัน	9	8.41
6. รายได้		
ไม่ลดลง	0	0.00
ลดลง	107	100.00

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเขียงราย (n=107) (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
7. การออมเงิน		
ไม่ออม	49	45.79
ออม	58	54.21
8. หนี้สิน		
ไม่มี	25	23.36
มี	82	76.64
9. อาชีพเสริม		
มี	11	10.28
ไม่มี	96	89.72
10. โรคประจำตัว		
ไม่มี	78	72.90
มี	29	27.10
โรคเบาหวาน	10	33.33
โรคความดันโลหิตสูง	20	66.67
11. สมาชิกในครอบครัวที่ต้องดูแล		
ไม่มี	23	21.50
มี	84	78.50

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 (n=107)

ปัจจัยด้านความเครียดใน สถานการณ์การระบาดของ ไวรัสโคโรนา 2019	จำนวน (คน) (ร้อยละ)				mean	SD
	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด		
ด้านลักษณะงาน	20 (18.69)	73 (68.22)	13 (12.15)	1 (0.93)	1.95	0.59
ด้านความสัมพันธ์	72 (67.29)	29 (27.10)	6 (5.61)	0 (0.00)	1.38	0.59
ด้านเศรษฐกิจและการเมือง	20 (18.69)	34 (31.78)	41 (38.32)	12 (11.21)	2.42	0.92
ด้านครอบครัว	94 (87.85)	12 (11.21)	0 (0.00)	1 (0.93)	1.14	1.29

ตารางที่ 3 ช่วงคะแนน จำนวน ร้อยละ ของระดับความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019 เจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยใช้แบบประเมิน SPST-20 (n=107)

ระดับความเครียด	ช่วงคะแนน แบบประเมิน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเครียดต่ำ	0-23	5	4.67
ความเครียดปานกลาง	24-41	40	37.38
ความเครียดสูง	42-61	49	45.79
ความเครียดรุนแรง	มากกว่า 62	13	12.15
รวม		107	100

ตารางที่ 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะงานกับระดับความเครียดของเจ้าของร้านอาหารในบริเวณโดยรอบมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (n=107)

ปัจจัยด้านความเครียดในสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019		ระดับความเครียด (คน)				รวม	Chi-Square Test
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	รุนแรง		
ด้านลักษณะงาน	น้อย	3	13	4	0	20	0.00*
	ปานกลาง	2	26	39	6	73	
	มาก	0	1	6	6	13	
	มากที่สุด	0	0	0	1	1	
ด้านความสัมพันธ์	น้อย	5	21	40	6	72	0.02*
	ปานกลาง	0	17	7	5	29	
	มาก	0	2	2	2	6	
	มากที่สุด	0	0	0	0	0	
ด้านเศรษฐกิจและการเมือง	น้อย	3	13	4	0	20	0.00*
	ปานกลาง	1	17	14	2	34	
	มาก	1	8	26	6	41	
	มากที่สุด	0	2	5	5	12	
ด้านครอบครัว	น้อย	5	35	44	10	94	0.20
	ปานกลาง	0	5	5	2	12	
	มาก	0	0	0	1	1	
	มากที่สุด	0	0	0	0	0	